

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ Циклова комісія зі спеціальності Психологія

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПСИХОЛОГІЧНА ПРОСВІТА

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	фаховий передвищий рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Викладач, кандидат психологічних наук, доцент Бедан Вікторія Борисівна	+30634037208	beviko@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «Психологічна просвіта» є обов'язковою дисципліною та орієнтована на теоретичну і практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти до вирішення практичних проблем, що виникають в сучасних умовах у такому аспекті роботи психолога як розповсюдження спеціальних знань серед населення стосовно підтримки психологічного здоров'я, реалізації спільної справи практичної психології з психологізації мікро- і макросоціуму, підвищення психологічної культури населення. Також програма курсу передбачає розгляд теоретичних підходів до психологічної профілактики і психологічного просвітництва, ознайомлення з досвідом психологічного просвітництва в різних типах освітніх установ, ЗМІ, в роботі з учнями їх батьками тощо.

Метою дисципліни «Психологічна просвіта» є формування у здобувачів знань стосовно сутності психопрофілактики, ознайомлення зі змістом, структурою та чинниками психічного здоров'я гармонійної особистості, духовності особистості, суб'єктивного благополуччя особистості; навчити визначати стани, ситуації та поведінку ризику; формувати у майбутніх фахівців навичок саморозвитку, самокерування та

профілактики дисгармоній особистості, набуття ними відповідних професійних компетенцій необхідних в області психологічної профілактики та психологічного просвітництва, вміння використовувати ці знання у своїй науковій і практичній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни. Для вивчення даного курсу здобувачам необхідні знання з дисциплін: «Основи філософських знань», «Біологія і основи генетики», Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці та базові загальноосвітні знання.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «**Психологічна просвіта**» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у галузі професійної діяльності психолога або у процесі навчання, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів, а також положень і методів інших наук, і характеризується певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

Здатність вирішувати проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.

ЗК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

ЗК8. Здатність працювати в команді, поважати різноманітності та мультикультурності.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, демонструвати повагу різноманітності та мультикультурності, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК10. Здатність до комунікативної взаємодії, в тому числі державною та іноземною мовами

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК4. Здатність надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК6. Здатність надавати консультативно-корекційну допомогу громадянам, які перебувають у кризових ситуаціях, а також проводити відповідні реабілітаційні та адаптаційні заходи.

СК7. Навички адаптації до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

СК8. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК9. Здатність застосовувати інноваційні цифрові технології, інформаційне та програмне забезпечення для вирішення професійних завдань відповідно до спеціалізації.

СК10. Здатність вибудовувати траєкторію власного кар'єрного та професійного розвитку.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Навчальна дисципліна «Психологічна просвіта» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН7. Емпатійно взаємодіяти та вступати у комунікацію, логічно формулювати думку, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.

ПРН10. Знати, розуміти та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН12. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН14. Надавати психологічну допомогу громадянам, які перебувають у кризових ситуаціях, а також проводити відповідні психокорекційні, реабілітаційні та адаптаційні заходи

ПРН16. Складати та реалізовувати програми психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор тощо, відповідно до вимог замовника.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психологічна просвіта» передбачено здатність здобувача передвищої освіти продемонструвати такі результати навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- пропонувати власні способи вирішення життєвих проблем та психологічних задач у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати рішення щодо їх розв'язання.
- відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
- знати, розуміти та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога.
- вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
- надавати консультативно-корекційну психологічну допомогу громадянам, які перебувають у кризових ситуаціях, а також проводити
- відповідні реабілітаційні та адаптаційні заходи.
- складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор тощо, відповідно до вимог замовника.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

знати:

- особливості становлення психопрофілактики як науки в психології, а також проблеми і перспективи психологічного просвітництва в сучасній психології;
- сутність основних завдань та методів психологічної профілактики;
- сутність психології здоров'я: визначення, мета, завдання;
- основні етапи профілактики станів ризику;
- особливості профілактики залежної поведінки;
- сутність профілактики суїцидальної поведінки;

- види профілактики суїцидів;
- сутність та особливості саногенного потенціалу особистості;
- стратегії подолання та профілактики професійного вигорання;
- специфіку організації психологічного просвітництва,
- комунікативний процес психологічного просвітництва;
- форми психологічного просвітництва;
- специфіку психологічного просвітництва у закладах освіти;
- особливості просвітницької роботи психолога в різних установах.

вміти:

- володіти теоретичними основами психологічної профілактики, проблем охорони психічного здоров'я особистості;
- знати критерії психічного здоров'я та фактори, що на нього впливають, проводити відповідну просвітницьку роботу серед населення,
- види і форми психологічної допомоги та психолого-педагогічної підтримки.
- опанувати практичних умінь, навичок практичних методів і прийомів психопрофілактики, щодо збереження психічного (психологічного) здоров'я та встановлення гармонійної взаємодії між людиною і оточуючим середовищем
- вміти діагностувати порушення психологічного здоров'я, складати програми психопрофілактичної допомоги, здійснювати психопрофілактичні заходи, володіти основними прийомами психологічної самопомоги
- створювати ефективні програми, спрямовані на попередження відхилень у соціальному і особистісному статусі і розвитку, а також професійних ризиків в різних видах діяльності
- організовувати і здійснювати заходи морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору,
- формулювати обґрунтовані психологічні рекомендації прикладного профілю на основі теоретичних і прикладних досліджень

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	26	28	36	2	3	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лекц.		прак	сам. роб.	
Тема 1. Психопрофілактика, психогігієна, психологічне просвітництво: визначення понять	7	2	2	3
Тема 2. Історія виникнення, структура та сучасний стан психопрофілактики і психогігієни	6	2	2	2
Тема 3. Теоретико-методологічні основи психології здоров'я. Внутрішня картина здоров'я	9	2	4	3
Тема 4. Психогігієна і психопрофілактика різних стрес-факторів в житті і виробництві	7	2	2	3
Тема 5. Спеціальні розділи психогігієни і психопрофілактики	6	2	2	2
Тема 6. Роль психогігієни в профілактиці порушень психологічного здоров'я	6	2	2	2
Тема 7. Психопрофілактика педагогічної занедбаності, шкільної дезадаптації та дидактогенії	6	2	2	2
Тема 8. Сутність та профілактика адиктивної поведінки	6	2	2	2
Тема 9. Суїцидальна поведінка: сутність, причини, профілактика	6	2	2	2
Тема 10. Психологічне просвітництво в системі психологічного забезпечення населення	6	2	2	2
Тема 11. Специфіка просвітницької роботи психолога в різних установах. Педагогічні аспекти психологічного просвітництва	7	2	2	3
Тема 12. Психологічне просвітництво в системі екстреної психологічної допомоги	6	2	2	2
Тема 13. Психологічна профілактика і психологічне просвітництво в структурі діяльності соціально-психологічної служби психолога. Форми психологічного просвітництва	9	2	4	3
<i>Усього годин</i>	90	26	28	36
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі передвищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, Здобувачі отримують, користуючись комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Психопрофілактика, психогігієна, психологічне просвітництво: визначення понять 1. Психологічна сутність психопрофілактики, психогігієни як галузі наукового знання. 2. Предмет і завдання психопрофілактики. 3. Психологічні основи первинної, вторинної та третинної психопрофілактики. 4. Рівні та розділи психопрофілактики. 5. Класифікація та характеристика психогенних захворювань.	2
2	Тема 2. Історія виникнення, структура та сучасний стан психопрофілактики і психогігієни 1. Історичні та концептуальні основи психогігієни і психопрофілактики, психології професійної роботи у різних країнах світу та України. 2. Становлення психогігієни та психопрофілактики як науки. 3. Галузеві напрями психогігієни. Міждисциплінарні зв'язки науки. 4. Досвід соціальної роботи у вітчизняних та закордонних соціальних організаціях. 5. Психологічні особливості соціальної роботи як професії.	2
3	Тема 3. Теоретико-методологічні основи психології здоров'я. Внутрішня картина здоров'я 1. Психологія здоров'я як розділ психологічної науки. 2. Предмет і об'єкт психології здоров'я. 3. Взаємозв'язок психології здоров'я з іншими науковими дисциплінами. 4. Мета і завдання психології здоров'я як навчальної дисципліни.	2
4	Тема 4. Психогігієна і психопрофілактика різних стрес-факторів в житті і виробництві 1. Історичний розвиток проблеми екстремальних впливів на психіку людини. 2. Причини виникнення інформаційного, професійного та психологічного стресів. 3. Потенційні стресори на робочому місці. 4. Психопрофілактичні принципи поліпшення обстановки на роботі.	2
5	Тема 5. Спеціальні розділи психогігієни і психопрофілактики 1. Прикладні дослідження в області психогігієни та психопрофілактики 2. Характеристика розділів психогігієни та психопрофілактики 3. Рівні практичного спрямування психопрофілактичної роботи (національний, на рівні організації, сім'ї, особистості).	2

6	Тема 6. Роль психогієни в профілактиці порушень психологічного здоров'я 1. Параметри характеристики психічних станів ризику. 2. Характеристика основних станів ризику. 3. Життєві кризи особистості. 4. Профілактика станів ризику. Саморегуляція.	2
7	Тема 7. Психопрофілактика педагогічної занедбаності, шкільної дезадаптації та дидактогенії 1. Визначення поняття та загальна характеристика клінічних і доклінічних нервово-психічних порушень. 2. Психогенії: визначення, форми, причини виникнення. 3. Напрямки та рівні профілактики нервово-психічних порушень. 4. Психологічні заходи запобігання нервово-психічних порушень. 5. Психологічна профілактика депресивних розладів	2
8.	Тема 8. Сутність та профілактика адиктивної поведінки 1. Загальна характеристика адиктивної поведінки. 2. Причини виникнення адиктивної поведінки. 3. Вибір об'єктів адикції. Динаміка адиктивної поведінки. 4. Загальна характеристика корекційних антиадиктивних програм.	4
9	Тема 9. Суїцидальна поведінка: сутність, причини, профілактика 1. Поняття про суїцид. Історичний аспект дослідження суїциду. 2. Соціальні та психологічні чинники, супутні суїциду. 3. Психологічна діагностика суїцидальної поведінки. 4. Психотерапевтична і консультативна допомога суїцидентам. 5. Психопрофілактика суїцидальної поведінки	2
10	Тема 10. Психологічне просвітництво в системі психологічного забезпечення населення 1. Напрямки та завдання психопрофілактичної роботи СПС. 2. Види та форми психопрофілактичної роботи СПС. 3. Психопрофілактична робота служби сім'ї та молоді. 4. Профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування населення. 5. Проблеми сучасного стану психопрофілактичної роботи вітчизняної СПС.	2
11	Тема 11. Специфіка просвітницької роботи психолога в різних установах. Педагогічні аспекти психологічного Просвітництва 1. Організація психопрофілактичної роботи у дошкільних навчально-виховних закладах. 2. Зміст і завдання психопрофілактичної роботи шкільного психолога. 3. Форми та методи психологічної профілактики у школі. 4. Особливості психопрофілактичної роботи у вищих закладах освіти.	2

12	Тема 12. Психологічне просвітництво в системі екстреної психологічної допомоги 1. Теоретичні аспекти переживання екстремальних подій. 2. Практика надання психологічної допомоги різним категоріям постраждалих. 3. Посттравматичний стресовий розлад. Загальні симптоми ПТС.	2
13	Тема 13. Психологічна профілактика і психологічне просвітництво в структурі діяльності соціально-психологічної служби психолога. Форми психологічного просвітництва 1. Психопрофілактична робота служби сім'ї та молоді. 2. Профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування населення. 3. Проблемисучасного стану психопрофілактичної роботи в Україні.	2
ВСЬОГО		28

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів передвищої освіти щодо вивчення дисципліни «Психологічна просвіта» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, доповідей тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Психопрофілактика, психогігієна, психологічне просвітництво: визначення понять <i>Практичне завдання</i> 1. Розробити схему міждисциплінарних зв'язків психопрофілактики з іншими науками та галузями психології. 2. Визначити роль психопрофілактики в житті особистості. Обґрунтувати свою думку. 3. Заповнити таблицю «Порівняння змісту, що вкладається різними авторами в поняття «психопрофілактика» <i>Теми для реферативних доповідей:</i> 1. Періодизація культурно-історичного розвитку проблеми «психічного здоров'я» 2. Психологія та психогігієна старіння та довголіття. 3. Психогігієна спілкування. 4. Складові побутової психології та психогігієнічна практика	5

2	<p>Тема 2. Історія виникнення, структура та сучасний стан психопрофілактики і психогігієни Питання для обговорення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погляди Гіппократа і Галена. Внесок у розвиток психогігієни античної медицини і філософії. 2. Внесок С.С. Корсакова, І.П. Мержеєвського, В.М. Бехтерева та інших у розвиток психогігієни та психопрофілаткики. А. Кальметт про систему диспансеризації. 3. Нервово-психічна гігієна як галузь пізнання і практичної діяльності за І.О. Сікорським. 4. Становлення психогігієни та психопрофілактики в Україні. 5. Зв'язок між розвитком психогігієни і вченням І.М.Сеченова? 6. Який зв'язок між психогігієною, психопрофілактикою і психіатрією? 7. Які психопрофілактичні і психогігієнічні заходи використовували психіатри для попередження нервово-психічних розладів? 8. Назвіть особливості розвитку психогігієни і психопрофілактики в Україні та Харкові. <p>Заповнити таблицю «Зміст первинної, вторинної та третинної психопрофілактики»</p>	5
3	<p>Тема 3. Теоретико-методологічні основи психології здоров'я. Внутрішня картина здоров'я Заповнити таблицю</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Моделі здоров'я». Надайте стислу характеристику та особливості кожної моделі - «Порівняння змісту, що вкладається різними авторами в поняття «психологічне здоров'я» <ol style="list-style-type: none"> 3. Скласти перелік психодіагностичного інструментарію, спрямованого на вивчення психологічного здоров'я. 4. Провести діагностику, аналіз та інтерпретацію отриманих результатів за методикою «Індивідуальна модель психологічного здоров'я» (А.В. Козлов). 5. Навести 10-15 приказок, прислів'їв про здоров'я, здоровий спосіб життя. <p>Теми для реферативних доповідей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні підходи до визначення категорії психічного здоров'я. 2. Психічне здоров'я та спосіб життя. 3. Психопрофілактика у роботі психолога 4. Фактори підвищення рівня психічного здоров'я. Принципи забезпечення психічного здоров'я особистості. 	5
4	<p>Тема 4. Психогігієна і психопрофілактика різних стрес-факторів в житті і виробництві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відібрати психодіагностичний інструментарій для діагностики: <ul style="list-style-type: none"> - стресостійкості, - емоційного вигорання, - синдрому адаптації-дезаптації, - методи оцінки хронічної втоми <p>Провести діагностику. Проаналізувати результати.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Проаналізуйте відмінність між поняттями «Інформаційний голод» та поняття «Сенсорний голод»? 3. Скласти психологічний комплекс вправ для зняття стресу. 4. Перерахуйте профілактичні заходи щодо попередження стомлення і перевтоми у дітей і дорослих. 5. Законспектувати основні положення щодо психічної саморегуляції як невід'ємного компоненту здоров'я людини. 	5

	<p>Теми реферативних доповідей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив гострого і хронічного стресу на психічний стан і діяльність людини. 2. Хронічний стрес як наслідок психічної травми. 3. Типи ставлення людини до складної життєвої ситуації. 4. Залежність стратегій подолання від типу характеру. 5. Професійні ризики та здоров'я психолога (педагога). 6. Синдром професійного вигорання: симптоми, причини, наслідки. 7. Психопрофілактика професійних ризиків. 	
5	<p>Тема 5. Спеціальні розділи психогієни і психопрофілактики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть психологічний портрет дорослої людини, старої людини та довгожителів (за віковими новоутвореннями). 2. Визначте основні стресори кожного вікового періоду та шляхи їх подолання. 3. Розробіть режим дня (назвемо його «ідеальний»), враховуючи свої вікові та особистісні властивості закономірності психогієни праці та відпочинку та порівняйте його зі своїм реальним режимом дня. Зробити висновки. 4. Спираючись на знання щодо причин сімейних конфліктів, розробіть рекомендації подружжю щодо профілактики сімейних конфліктів та їх наслідків. <p>Теми реферативних доповідей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про психічне старіння, психогієнічна профілактика старіння. 2. Психопрофілактика в ситуації втрати 3. Психопрофілактика у роботі психолога 4. Основи психогієни статевого розвитку дітей та підлітків. 5. Спірні питання в організації статевого виховання в школі 	5
6	<p>Тема 6. Роль психогієни в профілактиці порушень психологічного здоров'я</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психогієна розумової праці як фактор профілактики синдрому вигорання. 2. Заповнити таблицю «Внутрішньоособистісні і зовнішні чинники ризику емоційного стресу» 3. Робота в групах. Розробити профілактичний (психокорекційний) комплекс конфліктних відносин в родині і в професійній діяльності. 4. Проаналізуйте метод бібліотерапії і її роль у розвитку емпатії і рефлексії. <p>Теми для доповідей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трудоголізм та принципи індивідуальної саморегуляції в праці. 2. Стресоманія на роботі, шляхи її подолання. 3. Оформіть презентацію доповіді по темі: Адаптаційні можливості організму людини. 	5
7	<p>Тема 7. Психопрофілактика педагогічної занедбаності, шкільної дезадаптації та дидактогенії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати план корекційно-реабілітаційної роботи з дітьми та підлітками, які мають невротичні відхилення. Презентувати відібрані методи та методики з урахуванням особливостей нервово-психічних порушень у дітей та підлітків. 2. Психологічна просвіта та психологічна профілактика в роботі з педагогічним колективом. Зміст роботи психолога. 3. З наведеного нижче тематичного переліку оберіть одне та підготуйте профілактичне та просвітницьке заняття для батьків, вихователів, вчителів. Теми можна замінювати на інші. 	5

	<p>Теми для доповідей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ментальні методи психогієни. 2. Методика використання захисних механізмів для збереження психічного здоров'я. 3. Казкотерапія як метод сучасної психогієни. 4. Оформіть презентацію доповіді по темі: «Поняття і основні принципи психосаморегуляції». 	
8	<p>Тема 8. Сутність та профілактика адиктивної поведінки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати статистичне повідомлення про поширеність ігрової залежності та Інтернет-залежності в Україні. 2. Розробіть план роботи з особою, яка страждає на невротичну анорексію. 3. Розробіть план роботи з профілактики булімії у підлітка. 4. Розробити і презентувати систему тренінгових вправ щодо профілактики дитячого і молодіжного тютюнопаління. 5. Підготувати дискусію на тему: «Зарубіжний досвід профілактики адиктивної поведінки дітей та молоді». <p>Підготувати навчально-наукову доповідь (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих нижче тем.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та основні різновиди девіантної поведінки 2. Вікові та гендерні аспекти адиктивної поведінки. 3. Адиктивна поведінка та межові психічні розлади. 4. Саморуйнівна поведінка підлітків. 5. Соціокультурні та чинники алкоголізації. 6. Психологічні чинники наркотичної залежності. 7. Наркотики: розширення свідомості чи втеча від реальності. 8. «Наркотична особистість»: поняття, ознаки, перспективи розвитку. 9. Психологічна характеристика залежності від Інтернету. 10. Психологічна характеристика ігроманії. 11. Алкоголізація і алкоголізм у підлітково-молодіжному середовищі. 12. Поняття та прояви співзалежності. 13. Трудоголізм як форма адиктивної поведінки. 14. Адиктивна поведінка учасників та ветеранів бойових дій. 15. Етапи профілактики адиктивної поведінки. 16. Психологічні засади профілактики комп'ютерної ігроманії неповнолітніх. 17. Альтернативна поведінка і здатність чинити опір як стратегії протидії формуванню залежності. 18. Загальна характеристика методів психологічної діагностики особистості з залежністю. 19. Зміст психологічної допомоги особі, схильній до залежності. 20. Переваги та недоліки основних моделей профілактики адиктивності. 21. Характеристика проміжних видів адиктивної поведінки. 22. «Невротична анорексія» у соціально-педагогічному, психологічному, медичному аспектах. 23. Булімія у соціально-педагогічному, психологічному, медичному аспектах. 	4

9	<p>Тема 9. Суїцидальна поведінка: сутність, причини, профілактика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити власну схему взаємозв'язків чинників суїцидальності. Обґрунтувати свою думку. 2. Розробити схему психологічної профілактики суїцидента, враховуючи вікові та гендерні особливості. Схема орієнтовна: психологічний портрет суїцидента, критерії суїцидальності, чинники суїцидальності, профілактика (методи, напрямки роботи, способи організації) 3. Розробка та презентація програми (плану-конспекту) групового заняття для підлітків (старшокласників) з профілактики суїциду. 4. Підготуватися до дискусії на тему «Суїцид: міфи та факти». <p>Теми для реферативних доповідей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Профілактика самогубств та нещасних випадків 2. Залежність від кохання: причина та шляхи вирішення. 3. Проблема співзалежності жінок та шляхи її розв'язання 	5
10	<p>Тема 10. Психологічне просвітництво в системі психологічного забезпечення населення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити історичний розвиток проблеми домашнього насильства, умови його існування та форми і методи попередження і протидії. На історичних прикладах виявити загальні тенденції виникнення та запобігання цьому явищу, які можна сьогодні використовувати в наш час. 2. Дослідити нормативно-правову базу щодо запобігання і боротьби з домашнім насильством у країнах світу та зокрема в Україні. 3. Опишіть алгоритм Ваших дій у разі виявлення дитини, яка постраждала від насильства. 4. Опишіть алгоритм Ваших дій у разі виявлення дитини, яка постраждала від булінгу. 5. Опишіть алгоритм Ваших дій у разі виявлення дитини, яка постраждала від домашнього насильства. 6. Ознайомтесь із запропонованими ситуаціями. Визначте вид насильства та надайте характеристику загальних етапів профілактики представлених форм насильства. 7. Підготуйте матеріали для психологічного просвітництва різних цільових аудиторій (наприклад: батьки, педагоги, підлітки, вагітні жінки, працівники сфери обслуговуючих технологій, тощо) враховуючи основні вимоги до складання матеріалів такого призначення. <p>Теми для реферативних доповідей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль релігійного чинника в розвитку домашнього насильства. 2. Роль релігійного чинника в розвитку попередження та протидії домашньому насильству. 3. Роль економічного чинника в розвитку домашнього насильства. 4. Роль економічного чинника в розвитку попередження та протидії домашньому насильству. 5. Соціально-профілактична робота з батьками щодо жорстокого ставлення до дітей 6. Інформаційно-просвітницька, профілактична та методична робота щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді 	5

11	<p>Тема 11. Специфіка просвітницької роботи психолога в різних установах. Педагогічні аспекти психологічного просвітництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте форми педагогічної занедбаності. 2. Вікові особливості прояву педагогічної занедбаності. 3. Психологічна профілактика педагогічної занедбаності у дітей дошкільного віку. 4. Психопрофілактика педагогічної занедбаності молодших школярів. 5. Психопрофілактика педагогічної занедбаності та шкільної дезадаптації підлітків. 6. Розкрийте роль вчителя у виникненні дидактогенії. 7. Чи можуть спричинити дидактогенію порушення сімейного виховання? 8. Розкрийте роль сім'ї у профілактиці педагогічної занедбаності. 9. Охарактеризувати механізми та форми шкільної дезадаптації. 10. Які психопрофілактичні заходи використовують щодо усунення причин шкільної дезадаптації? <p>Теми реферативних доповідей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогічна занедбаність: визначення поняття, ознаки, принципи та методи профілактики. 2. Визначення, причини та рівні прояву шкільної дезадаптації. 3. Профілактика шкільної дезадаптації. 4. Дидактогенія як різновид шкільного неврозу. Напрямки та методи профілактики дидактогенії. 	6
12	<p>Тема 12. Психологічне просвітництво в системі екстреної психологічної допомоги</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Надати опис надання першої психологічної допомоги при ПТСР. 2. Запропонувати тренінгові вправи, які можуть бути використані для профілактики стресу 3. Охарактеризуйте особливості функціонування груп підтримки та груп взаємодопомоги в роботі з симптомами ПТСР. 4. Скласти поради для рідних і друзів людини, що страждає на ПТСР 5. Сформувати комплекс методик для діагностики стресових розладів 6. Розв'язання ситуаційних задач <p>Теми для реферативних доповідей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями 2. Психологічна робота з дітьми в умовах травматичної кризи 3. Групова робота з подолання страхів у дітей вимушених переселенців 4. Особливості роботи з людьми, які перевали (переживають) горе. 5. Індивідуальна вразливість і психологічні наслідки травми 	6
13	<p>Тема 13. Психологічна профілактика і психологічне просвітництво в структурі діяльності соціально-психологічної служби психолога. Форми психологічного просвітництва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати доповідь про міжнародні організації в області психопрофілактики і охорони здоров'я. 2. Проаналізувати співвідношення психопрофілактики з медициною, фізіологією, педагогікою, філософією. 3. Напишіть есе на тему: «Внутришньоособистісні і зовнішні чинники ризику емоційного стресу» 4. Оформіть презентацію доповіді по темі: «Поняття і основні принципи психосаморегуляції» 5. Оформіть презентацію доповіді по темі: «Види саморегуляції: діяльнісний та особистісний». 	5

6. Оформіть презентацію доповіді по темі: «Адаптаційні можливості організму людини» 7. Напишіть есе на тему: «Поняття і принципи реабілітації».	
Всього	66

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; тестовий контроль знань, робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, екзамен
--	--

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Розкрити поняття та специфічні особливості психологічної профілактики.
2. Охарактеризувати зв'язок психологічної профілактики з іншими видами діяльності практичного психолога.
3. Охарактеризувати рівні психологічної профілактики.
4. Охарактеризувати загальні цілі та завдання психологічної профілактики
5. Принципи психопрофілактики.
6. Розкрити етичні та нормативні вимоги до організації і проведення психопрофілактичної роботи.
7. Визначити предмет, суб'єкти та об'єкти психопрофілактичної роботи.
8. Охарактеризувати форми та методи психологічної профілактики.
9. Планування та організація психопрофілактичних заходів.
10. Описати моделі психопрофілактичних програм.
11. Документування психопрофілактичної роботи психолога.
12. Визначити напрямки та завдання психопрофілактичної роботи СПС.
13. Охарактеризувати види та форми психопрофілактичної роботи СПС.
14. Психопрофілактична робота служби сім'ї та молоді.
15. Профілактична робота служби профорієнтації та працевлаштування населення.
16. Розкрити проблеми сучасного стану психопрофілактичної роботи вітчизняної СПС.
17. Визначити зміст і завдання психопрофілактичної роботи шкільного психолога.
18. Розкрити особливості організації психопрофілактичної роботи у дошкільних навчально-виховних закладах.
19. Форми та методи психологічної профілактики у школі.

20. Особливості психопрофілактичної роботи у вищих закладах освіти.
21. Проблеми та сучасний стан психологічної профілактики у нашій країні.
22. Контроль та критерії ефективності психопрофілактичної роботи.
23. Типологія психопрофілактичних заходів
24. Специфічні особливості планування та організації психопрофілактичних заходів
25. Планування комплексних медико-психологічних та соціально- психологічних профілактичних заходів.
26. Сутність соціально-психологічної профілактики.
27. Участь волонтерів у психопрофілактичних заходах СПС.
28. Роль засобів масової інформації в реалізації завдань психологічної профілактики СПС.
29. Значення психопрофілактичної роботи СПС у розв'язанні проблем сучасного суспільства.
30. Організація та проведення комплексних психолого-педагогічних профілактичних заходів.
31. Особливості психопрофілактичної роботи з дітьми різних вікових категорій.
32. Якими принципами повинен керуватись психолог закладу освіти при організації психопрофілактичних заходів?
33. Особливості планування психопрофілактичної роботи психолога освітнього закладу.
34. Проблеми сучасного стану психопрофілактичної роботи вітчизняної СПС.
35. Психопрофілактика педагогічної занедбаності, шкільної дезадаптації та дидактогенії.
36. Психологічна профілактика шкідливих звичок.
37. Психологічна профілактика девіантної поведінки.
38. Психологічна профілактика суїцидальної поведінки.
39. Психологічні основи профілактики нервово-психічних порушень.
40. Психологічна профілактика професійного вигорання.
41. Основи психопрофілактики культової психічної залежності особистості.
42. Визначити поняття та ознаки педагогічної занедбаності.
43. Принципи та методи профілактики педагогічної занедбаності.
44. Визначення, причини та рівні прояву шкільної дезадаптації.
45. Профілактика шкільної дезадаптації.
46. Дидактогенія як різновид шкільного неврозу.
47. Охарактеризувати напрямки та методи профілактики дидактогенії.
48. Сучасний стан проблеми поширення шкідливих звичок серед дітей та молоді.
49. Дати психологічний аналіз чинників формування шкідливих звичок.
50. Описати моделі психопрофілактики шкідливих звичок.
51. Розкрити вікові особливості психологічної профілактики шкідливих звичок.
52. Охарактеризувати напрямки та форми профілактики шкідливих звичок серед дітей і молоді.
53. Визначити поняття девіантної поведінки та причини її формування.
54. Описати психологічні прояви девіантної поведінки.
55. Психологічна класифікація девіантної поведінки.
56. Розкрити принципи психологічної профілактики девіантної поведінки.
57. Охарактеризувати рівні та умови психопрофілактики девіантної поведінки.

58. Форми і методи психологічної профілактики девіантної поведінки.
59. Охарактеризувати сучасний стан проблеми суїциду та його психопрофілактики.
60. Дати визначення поняття суїцидальної поведінки.
61. Розкрити мотиви та причини суїцидальної поведінки.
62. Охарактеризувати види суїциду.
63. Дати аналіз видів профілактики суїцидальної поведінки.
64. Визначити сутність та завдання суїцидальної превенції.
65. Подати загальну характеристику доклінічних нервово-психічних порушень.
66. Психогенії: визначення, форми, причини виникнення.
67. Визначити основні напрямки профілактики нервово-психічних порушень.
68. Охарактеризувати психологічні заходи запобігання нервово-психічних порушень.
69. Дати визначення професійного вигорання та охарактеризувати його причини.
70. Розкрити складові та симптоми професійного вигорання.
71. Охарактеризувати методи психопрофілактики професійного вигорання.
72. Дати аналіз проблеми культової психічної залежності особистості.
73. Типи деструктивних культів та їх характеристика.
74. Рівні та заходи психологічної профілактики культової психічної залежності.
75. Проаналізуйте соціально-психологічні фактори формування культової психічної залежності особистості.
76. Роль сім'ї у профілактиці культової психічної залежності особистості

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ**

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			

1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	--/	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота Здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	--/	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів.** Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами.

- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів.** Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Афанасьєва Н.Є. Основи психогігієни та психопрофілактики: навч. пос. Х.: НУЦЗУ, 2016. 91 с.
2. Бедан В.Б. Психологічне просвітництво: навчально-методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Одеса: Фенікс, 2022. 77 с.
3. Коцан І.Я., Ложкін Г.В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини: навч. посіб.; Волин. нац. ун -т ім. Лесі Українки. Луцьк :Вежа, 2011. 430 с.
4. Коцур Н.І. Психогігієна: Навчальний посібник. / Н.І. Коцур, Л.С. Гармаш. Чернівці: Книги-XXI, 2009. 380с.
5. Менших О.Є., Петренко Ю.О., Ярова В.Д. Основи психогігієни молодшої людини: навчально-методичний посібник / О.Є. Менших, Ю.О. Петренко, В.Д. Ярова. Черкаси, 2010. 76 с.
6. Прокопенко А.В. Психогігієна: [навчальний посібник]. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 229 с.
7. Тарасова Т. Б. Психологічна просвіта: [навчальний посібник]. Суми: Університетська книга, 2013. 462 с.
8. Толкунова І.В., Гринь О.Р., Смоляр І.І., Голець О.В. Психологія здоров'я людини /за ред. І.В.Толкунової. Київ: 2018. 156 с.

Допоміжна

1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно- корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д. Т. Гошовська; Волинський національний університет ім. Лесі Українки. Луцьк, 2011. 265 с.

2. Кокурн О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про психічні розлади для військового психолога. Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 310 с.
3. Панок В., Чепелева Н., Титаренко Т. Основи практичної психології. К.: Либідь, 2001. 534 с.
4. Коробчанський В.О. Гігієнічна психодіагностика донозологічних станів у підлітковому та юнацькому віці: Посібник для докторантів, аспірантів, пошукувачів та лікарів. Харків: Контраст, 2005. 192 с.
5. Мартинюк Т. А. Профілактика вживання психоактивних речовин підлітками: монографія / П. М. Гусак, Т. А. Мартинюк, І. І. Сидорук; [за ред. П. М. Гусака]; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк: Вежа-Друк, 2013. 484 с.
6. Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення / Методичні рекомендації. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 76 с.
7. Психологія суїциду: навч. посіб. / за ред. В. П. Москальця. Київ Івано-Франківськ: Плай, 2002. 260 с.
8. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю: навчальний посібник / Наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. К., 2012. 275 с.
9. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості. К.: Шк. світ, 2009. 128 с.

Інформаційні ресурси

1. Етичний кодекс психолога України <http://association.com.ua/association/association-normative-base/association-ethic-code-of-psychologist>
2. Наукова періодика України – <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>
3. Електронні підручники он-лайн «Педагогіка і психологія» – <http://chitalka.info/psy.html>
4. Вісник психології і соціальної педагогіки – <http://psyh.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html>
5. Національна парламентська бібліотека України – nplu.kiev.ua
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – nbuv.gov.ua
7. Державна науково-медична бібліотека України – ukrlibworld.kiev.ua/med4.gntb.n-t.org
8. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) – lucl.lucl.kiev.ua.ukrbook.net
9. Українська електронна бібліотека – lib.com.ua